

Nº 25.

26. qada-

Seabijas Weefis

Ur pafha wiſſſcheßinga quaſta Reisara wehleſhanu.

1881.

gafjums.

Malka ar pefuhitschanu par pasti:	
Ar Peelikumu: par gadu 2	r. 35
bes Peelikuma: par gadu 1	" 60
Ar Peelikumu: par $\frac{1}{2}$ gadu 1	" 25
bes Peelikuma: par $\frac{1}{2}$ gadu —	" 85

Malta bes pefuhitschanas	Rigā:	-
Ar Peelikumu:	par gadu 1	1. 75 L.
bes Peelikuma:	par gadu 1	" - "
Ar Peelikumu:	par $\frac{1}{2}$ gadu	- " 90 "
bes Peelikuma:	par $\frac{1}{2}$ gadu	- " 55 "

Mahjas Wees isnahki weentreis pa nedekur.

Mahjas Weesis teek isdots festdeenaahm
no pilst. 10 sahlot.

Mafsa par fludinafchanu;
par weenas flejas smalstu ralstu (Petit)-
rindu, jeb to weetu, so tahda rinda eenem,
mafsha 8 sap.

Redažija un ekspedīcija Rīgā,
Ernšt Platess bilschu- un grahmatu-dru-
lataivā un burtu-leeturvē pēc Pehtera
baņināšas.

Nahditojs. Jaunakabs finas. Telegrafa finas. **G**elschmes finas: Rīgas Latvieschu meitu skola. Baltijas skolotoju seminarija. Lēleis komēts. Par labības stabvissi Jaunjelgavas apgabola. **W**ēz-Drusti. **P**eepja. **D**schublīšes apgabols Witebska. Peterburga. Saratova. Maļowa. Odesa. — **U**hrēmes finas: Francija. Irlande. Montenegro. — **K**ehdi iahdzi jaunojam Latvieschu tantaš mantu krājumam par pawaoneem. **T**ies bubs fawu tehu un mahti zeena un godā tureti. **B**ar Dr. Mahitnu Luteru. **S**ihli notikumi is Rīgas. **T**irgus finas. — **P**eeilumā: Familijas naids. **G**raudi un seedi.

Bar sinn.

Teem lasitojeém, kas gribetu „Mähjas Weesi“ us nahkamu pusgadu, t. i. no 1. Julija lihds 31. Dezembrim, opstelleht, teé snoju, ka tahdas opstelleschanas labprah t peenemu. Maksahs par to pusgodu: kad pa pasti japeesuhta ar Peelikumu 1 rubl. 25 kap., bes Peelikuma 85 kap. Kas tepat Rigà sainu lapu grib sanemt, teem maksahs ar Peelikumu 90 kap., bes Peelikuma 55 kap. Alwischu opstelleschanas- un sonemschanas-weetas paleek tahs paschas, kas gada eesahkumá usdotas. Ernst Plates,

„Mahias Weesa“ ihpsachneels un atbildoschais redaktors.

Taunafahs finas.

Riga. No Widsemes hosteesas H. v.
Rautenfelda leetā ir spredums pafludinats.
Kā "Rig. Ztg." dzīrdejuši, tad "netaisnā un
pretlikumīgā vihse" 16. Augustā 1880. g.
isdarītas kihlaschanas dekl pehz meera-teefne-
fcha likumu 142. art. par H. v. Rautenfeld
kļu nospreesta uš 1 mehnēsi zetuma strahpe.
— Rīgas jaunakais polizeimeistara kungs
dara sinamu, ka pee birschas-nama un pee
Kroepscha konditorejas ir aissleegts, uš trotuara
publikai sapulzetees. Schi nosazījuma pahr-
kahpejeem tiks ta meera-teefnefchu likumu 29.
artikulā nolemta strahpe uslīcta.

— Rig. Latw. beedriba, kā is fludinaju-
meem redsams, fcho svehtdeenu, 21. Junijā,
isbrauks salumēs uš Strīhveru muischu.

— Kā dsird, tad Daugawā ēfot zetort-deenu plaschlots nogrimis ar daschadahm mantahm un kahdeem kustoneem.

Jurjanu Andreja kungs, kas nefen til ūk-
migi ūku mahzibū Peterburgas konserwato-
riā pabeidza, efot nodomajis, kā "B. W."
sino, schowas far daschās Widsemes basnizās
dot garigās konzertes, fastahwoščas iš ehr-
gelu un lorno gabaleem, kā ari iš loru dseef-
mahm no weetigem koreem. Tahdas kon-
zertes wišpirms tilskot isrihkotas Koknese,
Smiltenē, Rūjene, Gulbenē, Bez-Beebalgā un
zitur, ja til skihis basnizās atwehleščot. Kad
katrā basnizā konzerte tilks notureta, par to
laikraftīs sludinās.

Dubulti. Leepaja nešen tīka Barjata briesmīga slepkawība, proti 83 gadus vezais Karl v. Korolkewīt kungs tīka atrasts nolauts. Tagad, kā "Rīg. Ztg." ūnos, laikam slepkawa buhs fakerts, proti suhrmanis Gr. if Leepajas ir Dubultos tīzis fakerts, kuriš leelkabs pēc slepkawības vainīgs buht.

Widsemes 52. patentā Widsemes gubernas
pahrwalde issludinajuse no Baltijas domeinhau
pahrwaldes fastahdītu un no Widsemes sem-
neku leetu komisijas apstiprinātu tā kā par
strāhpehm, kas pehz meera-teefneschū fodu-
likumu 145—152 paragrafeem usleekamas
par ne-atwehletu medischanu zitu robeschās.
Pehz schihs takfes skahdes atlīhdīnajums ir
aprehēkinats schahdā mehrā: par breedi (Glenn-
hirsch) 50 r., par breescha mahtiti 100 rbl.,
par hirsī (Dammwild) 25 rbl., par hirsā mahtiti
50 rbl., par stīnas buku 15 rbl., par
stīnu 30 rbl., par saki 3 r., par uhdru
10 r., par jauni 5 r., apšī 4 r., par wah-
weri 50 kap., par wezu medni 5 r., par
wezu medna mahtiti 8 rbl., par jaunu medni
2 r., par wezu teteri (rubeni) 2 r., par wezu

tetera mahtiti 4 r., par jaunu teteri 1 r.,
par baltu teteri, pura gaili 1 r., par baltu
tetera mahtiti 1 r. 80 f., par jaunu baltu
teteri (pura gaili) 1 r., par laufa irbi 1 r.,
par mescha irbi 1 r., par mescha irbes mahtiti
2 r., par jaunu mescha irbi 1 r., par gressi
1 r., par mescha floku 3 r., par bekasi 1 r.
50 f., par kifutu 50 f., par dubultu
floku 1 r. 50 f., frona floku 1 r. 50 f.,

par vgiyalu 75 l., par uhdeneputnu 1 r.,
par kihviti 50 kap., par mescha gulbi 5 r.,
par mescha sosi 3 r., par mescha pihl 1 r.,
par mescha balodi 50 f., par dschewi un garni
1 r., par peleko strasdu, sihdasti, fneega putnu,
zihruli, walodji un ziteem maseem puineem, par
gabalu 30 kap.

Peesihmejums. Var mescha-putnu-
un lopu-mahttiehm perinashanas- un behr-
nosshanas-laika augsfheja takse diwkahrtigi
jamalfa.

Anglija. Tūr bijuſe ſhogad lauſchu ſkai-
tſchana un pee ſkaitſchanaſ atrāda, ka Ang-
lijai ar Irlandi tagad ir kopā wairak neka
35 milioni eedſihwotaju, tā tad 10 gadu
laikā tūr eedſihwotaju ſkaitlis par 4 milion. wai-
rojees, zaur zaurim rehkinajot; jo daschā
weetā eedſihwotaju ſkaitlis ir wairak, daschā
weetā atkal masak peenehmeees, daschā nemas,
tā par peemehru Irlandē eedſihwotaju ſkaitlis
nemas nau wairojees, bet turpretim masinajees.

Telegrafo finas.

Konstantinopel, 17. Junijâ. Spreedums
par bijufcha sultana Abdula Afifa slegkawi-
pas dalibnekeem tagad nospreests. Midats,
Mahmuds Damats, Nuri-Pascha, Ali bejs,
Nedjebs bejs, Fakri bejs, Gladji Mahmuds
un abi Mustafa ir us nahwi nosfoditi, Ifsets
un Saids-Pascha nosfoditi us 10 gadeem pcc
zeetuma darbeem.

Geschäftsemes finas.

Rigas Latveeshu meitu skola notezejuſchā ſemestri apmeklela, mahzibahm fahkotees, apakſchejā klasē no 29 un jaunetaifitā widejā no 23, kopā no 52 ſkolneezehm. Scho starpā bija no 1880. g. paſlikuſchās 35, klaft pee-nahkuſchās 17. Semestra tezeſchanā ſkola ſau-deja 2 ſkolneezes zaur nahwi un 2 zaur iſſlahſchanos', wezaku truhkumigas ekſiſtenzes labad. Turpreti wehl no jauna eestahjabs 8. Ta tad ſkolneefchu ſkaitlis noturejabs gandrihs lihds ſemestra beigahm us 56. No ſchahn bija dſi-muſchās Rīdſeneezes 22 un Rigā lihds ar we-zakeem waj radeem jaw wairak gadus us dſihwi nometuſchābs lauzineezes iſ Widſemes 16, iſ Kurſemes 2, kopā 18 ſkolneezes. Skaidras lauzineezes, t. i. tahdas, kuru peederige us lau-keem dſihwo un kuras, pee kahdeem radineekeem Rigā waj ſkolas pensionata pa mahzibas laiku peemſdamahs, taifni bija nahkuſchās us ſcho ſkolu, paſiſam 16, no kurahm 10 iſ Widſemes, 5 iſ Kurſemes un 1 iſ Leischemei. Pehz wezuma nemot, 33 bij tai wezumā no 8—12, 16 tai wezumā 13 un 14, un 7, kas jaw 16—17 gadus wezas. Pats no ſewiſ ſapro-tams, ka gandrihs wiſas, kas, wezakas par 9 gadeem, preekſch eestahſchanahs ſchai ſkolā ir ſkolojuſchābs waj nu ilgaku waj nu ilgaku waj ihsaku laiku pa preekſchu zitā kahdā ſkolā waj mahjās. Brīhwſkolu dabuja 13 ſkolneezes. — Mahzibas notezejuſchā ſemestri, tapat ka vehe-najā, tika paſneegtas no 2 ſkolotajeem un 1 roku-darbu-ſkolotajās. Bes tam preekſch penſionata wadiſchanas ir peenemta ihpafcha ekſa-mineereta ſkolotaja. Mahzibas preekſchmets, ka jaw agrak ſinots, bij apakſchejā klasā: Latveeſchu, Kreewu un Wahzu walodas, tizibas mahziba, daſchadi feemveeſchu roku darbi, rečlinachana, ka ari glihtralſtichana un dſeedachana; widejā klasē bes ſcheem wehl dabas mahzibas, geogra-ſija un ſihmeſchana. — Schini ſemestri mahziba tapa beigta 13. Junijā un nahkoſchā ſemestri atkal fahkfees 10. Augustā, tapat ka lihds ſchim divi klasēs. Trefcha, augsta klafe laikam tilai Janvarī 1882. g. warehs tapt aſklahta.

(B. 33.)

Baltijas skolotaju seminarijā Rīgā, kā "B. B." fino, bijuschi 100 māzekļu, lūkus tīchetrās ilasēs māzīja. Kā māzības kursu pabeiguši tika atlaisti 18 māzekļi, un proti: Peters Ahbols, Andrejs Apšiņš, Juris Bebris, Jahnis Bremšmidts, Kirils Drewniņš, Andrejs Swaigis, Andrejs Lasdiņš, Ēriks Libžits, Aleksanders Lofmans, Jahnis Manas, Jahnis Osolins, Jahnis Olte, Iwans Pischtschikows, Aleksanders Bodneks, Peters Rode, Peters Rosenthalss, Dawids Sweeniņš un Andrejs Sihmans. No wineem pehz tīzības 12 ir parīstīgi un 6 luterani; pehz tautības 1 ir Kreevs un 17 Latvieši. Par ihyafchu zītibū un labu ušweschanos, tāpat par puhlineem amatnezzībā, dseedaschanā un fainmezzībā tika apbalvoti ar naudās algu: Ahbols, Bebris, Libžits, Lofmans, Olte un Sihmans.

Leelaüs komets, par ko jaw awises fino, tagad pec mums gaischi redsams pret seemet-wakareem, bet wafaras gaischuma dehl tikai no vulksten 11 wakarā. No ſchejeenes politeknikas swaigschnu flatituwes tas ari jaw apluhkots. Schis komets droſchi tas pats, kas tagad ari redsams daudz meetās Bahajijā. Winsch laikam ari tas pats, kas 29. Majā uſects Rio Dschaneiro pilſfehtā (Deenwidus-Amerikā); winsch efot tas jaulakais komets, kas redsets vēz Do-

nati leela kometa 1858. gadā. Schis komets
staigot pa to to paschu zetu, pa kuru staigajis
1807. g. komets. Bet tas pats winsch ne-
warot buht; jo is 1807. g. aprehēnajumeem
kometam israhdiyees 1540 gadus ilgs zetsch;
tadehk domajams, ka tē buhs daschu reisi jaw
pedishwots gadijums, ka 2 wai 3 kometi
staiga pa weenu un to paschu zetu. Tapebz
ari gaibams, ka kometa sposchums drihs mas-
nafess, attahlinajotees muhsu faules sistēmai.
Bulkowas swaigshnu skatituwē finams ari ap-
luhkoja ūcho kometu. Tur eewehrots, ka winsch
deenu no deenas aiseet wairak us seemeekem,
masak apgaismotōs debefs apgabaloš; zaur to
winsch drihsumā jo labaki buhs faredsams.
Schis komets tadehk jo eewehrojams, ka winsch
warbuht weens un tas pats ar 1807. gada
kometu, kas toreis gaischi spihdejis rudena un
seemas mehnescħobs pret seemeekem.

Rīgas prahwesta aprinka mahzitaji otrdeen
sapulzejuſchees us aprinka ſmodi Iſchēles mah-
zitaja muſchā.

Widsemes laukskolotaju wišpahrigajai at-
raitnu un bahrinu palihdsibas lahdei par labu
Smiltenes bašnizā, 2. Jumijā, išribkoja garigu
koncertu. Ģenēhmumi bij 119 rubl., 45 kap.,
iſdewumu 3 rubl., tā tad atlīka 116 rubl. 45 l.

Widsemes hosteesā 24., 25. un 27. Au-
gusta tāps wairakfolishanā pahēdota konkursē
kritišam grunteekam Andr. Reinfonam pē-
derosha Ahritu mahja, Wehjawaas pagastā
(Ehrglu draudse), 12 dahlderis leela.

Daschi Walkas Latweeschi, là „B.“ raktia,
domajot Walkä dibinaht Latweeschü beedribu.
Lihds schim wineem jaaklrina pee fwechneeku
durwim, kas teem tik par deesgan augstahm at-
lihdsfinafchanahm grib atwehrtees.

Par labibas stahwotli Jaunjelgawas apgalbalā. Seemā tiku no daudseem tā faulsteem laika paregeenī dsirdejīs, kuri apgalvoja, tad nu tik lūplu seema ar sneegu efot, tad drošhi warot zereht ari wasara uš lūplu planju. Bet, kur tad nu ir winu apgalwoſchana? Ildisi, kuri rudenī deesgan labi rāhdijabs, tika zaur pastahwigū pawaſara faufumu tibci nospeesti, tad ari wehl zaur ilgo ſneega pastahweschana tika tee eelejas weetās pawifam iſſutinati. Tā tad redsam, ſa parega ſiblejumi pēe ruđseem nawa ne no kahdas wehrtibas. Bet waj pēe waſaraja winu fludinaschana nepeepildifees? Naw zerams. Lai nu gan fehjas laikā drusku leetus usnahža, tad tomehr zaur tagadeju faufumu weeglās weetās nodſeltejuſchi. Tikai par brihnumu laſiju „Mahjas Weesa“ Nr. 23 kahda —nd— ſga zeloju muhſu labibas druwas, ſa uſſlaveja muhſu labibas druwas, ſa uſſkatot ſirds no preeka lezot. Mumā, ſcha apgalnekeem naw nekahds labē gads gaſdamās, un tapehz ari muhſu ſirdis newat no preeka puſteht.

Wez-Drusti. No tureenäš mums veenahjis
ſchahds räkſis: Us manu „Mahjas Weefi“
Nr. 18 atraſdamos ſinojumu, ir P. Lasdin f.
„Mahj. Weefi“ Nr. 23 atbildi dewis, kura
wirsch wiſu noleeds, ko eſmu par pirmös Leel-
deenas ſwechikös ifrihfoto dantschu wakaru räf-
ſtijis. Kaut gan Lasdin f. teiz, ka wiſu pebz
pateeffibas räkſtot, tad tomehr man „pebz pateeffi-
bas“ tam kas preti ir jaſaka, jo ka leelahs,
tad wirſch ſem waheda „pateeffiba“, pawifam
ko zitu ſaprot. — Leescham jabrihnahs, kura
Lasdina fungam almina palikuſe, kad wirſch
no tahs balles wairs nela ne-atmin, lai gan
wirsch pée tahs to leelato dalibū bij nehmis.
Wismashal to tak winam wajadjea atminebt, la

pats ir bijis ar wifahm bantehm tur par kahrtibneku un la pee alus muzas, kuru winsch noleeds, ka nemas ne-esot bijuse, bij par usraugu un isdalitaju. Kad to winsch wairs ne-atmin, tad ari nemas naiv jabrihnahs, ka tam atmina ari no ta suduse, ar kahdu musiku wahgusi tigis spehlets un ar kahdeem rupjeem wahdeem beidsot weefus pats israidijis. Ihsi fakot: winsch no wifa ta, kas tur notizis, atminu ir saudejis un tadehk mehgina to noleegt, ko kafes, kas tur bijis, par pateefu atsibst. Tadehk ari sché zitu newaru, ka wifu, ko Nr. 18 esmu rakstijis, par patefigu isteilt. Ja nu Lasdin lgs wehl par to schaubitos, waj tas rikltigi ta bijis, tad bodu padomu, pee ziteem, ta wakara apmelletajeem par to apwaizatees un zeru, ka tee winu pahrliezinahs, ka weltigi ir, pateefbu noleegt, bet labal raudsicht, ka turpmak ta wairs nenoteel.

Kurseme. „Waldibas Webstnescha“ semkopības sūnās no 9. Jūnijs lafams, ka pagājušchā nedelā Kursemē bijis silts un lijis daudz leetus, tā ka ir zemība, ka seemas sehjas, kuras stipri bij zētusčas zaur wehlo un auksto pavāzaru, brangi laboſees. Sahle ari aug ſpirgtaſi un waſareja jaw fanahluſi.

Kandawā, nakti no 10. iš 11. Juniju bija
leels ugunsgrēks. Nodega 16 dzībwojamas
eklās, schihdu sinagoga un schihdu seemas luhg-
sfhanas namis. Skahde ne-efot maja.

Leepaja. Bugsfir-damflugis „Berein“ no

Stetines braukdams, 11. Junijā, juhdses 7 no Leepajas, netahku no Polangas, nogrimis. Augis brauza ar ballastu us Leepaju. Wina ihpaſchneeks lihdsās ar fawu ūamiliju gribēja nobraukt Leepajā un dāmflugi tur nodot ostaš wajadſibahm. Laiks, kā „L. T.” raksta, bijis jaiks; bet ap pulksten 10 nelaimes deenas rihtā maschinists usnahjis us deka, sinodams, kā kugis laisshot uhdeni. Gefahlumā to negribeja tiezēt; bet pahryekleſchana iſrahdijs, kā weena planka bij atrahwūſehs nost un pumpeschana iſrahdijs veltīga. Azim redsot uhdens zeblahs, un nu beidsahs wiſa disziplīna, kahrtība. Auga ihpaſchneeks pats slahstījs tā: „Zszeblahs leelu leelee jukumi, kahdu nekad ne ējmu redsejīs, weens pagruhda otru, weens kawēja otru, un kālu vahr galvu ūieidsotees, matroscheem tik fo isdewahs glahbt wajadſigakas leetas. Buhtu warejuſchi iſglahbt dauids zitu derigu ribku, kompaņu, tauwas u. z. w., bet laudis nelauſija neweenai pawehlei, wiſa kahrtība bija beigushehs. Beidsamee, kas eekahpa laiwas, bija kuga ihpaſchneeks un kapteins. Pulksten $\frac{1}{2}$ 12 kugis pawiſam jaw bija paſudis, un juhēā bij redsomas tikai laiwas, kurās laudis brauza us $1\frac{1}{2}$ juhdses tablo malu. Ap pulksten 3 pebz pusdeenas wini nonahža Polangā. Rogrimuschais kugis pa datai bij apdroſchinats lahdā Hamburgas beedribā; trefcha dala no kuga bija ihpaſchneeka paſchadroſchinachanā.

Leepaja. Naktī no 9. līdz 10. Jūniju tur
notizis briesmīgs negehlu darbs Gehrka noma
ehrbegi. Bezēs wihrs, kas dīshwoja tāni ehr-
begi, wahrda Karalkevitschs, 10. Jūnija rihtā
tur atrāts ar fādušitu galvu un spīri eewai-
nots mutē un ausis. Nepasīstamē laundari
naktī eekahpuschi pa logu eelschā; bet tas pat
brīhnumu nemās naw aistikts, laikam jaw eepreeksch
no eelschās bijis attaijīts. Līdz trehfla loga
preekschā bij redsama masas, ažnainas, bafas
lahjas pehda, un blakus dahršā atrada lahjas
autu un salu, tādēļ dīshwojka laupitu galdautu.
Dīshwojki paschā skapji un komodes bij uslau-
stas, kur, kā sinams atrādahs sešta pusstārīz

un summa naudas. Truhstot ari weschas un zitu daschu leetu. Kas laundari tahdi ir, wehl nebuht nesin, jo nelaimigais wezis pawifam besfamanas. Berams, ka negilweks ne-isbehgs pelnitam godam (skat. jaun. sin.). („Lib. Ztg.“)

Dschuhstot appabals. No tureenas mums peenahjis schahds rafsts: Pehz zeetas un aukstas seemas bija zeriba us labu seemas labibas plauju, jo pehz tahdahm seemahm mehds eerastees labs audeligs pawafaris, bet daschu reisu zeriba tapat isnihkji ka migla gaisa. Zeetais gaisa jaw ar sawu aukstumu jcha ka ta lehti negribeja mitetees, bet te ari us reisu filtais gaisa ar sawu brahli faufumu ta peemekleja, ka leelaka dala semkopju ap fqueem seemas labibas laukeem beeschi ween apkahrt staiga, rokas fanehmuschi un behdigi azis us augschu vazehlufschu pehz leetus luhdsahs, jo faufais laiks rudseem un puhrum tka skahdeja, ka dascham semkopim ruds un vuhi (kweeschi) bija ja-isar, bet ko lai tai weetä fehj? Seme faktuuse, leetus nawa, jo meeschi un ziti graudi, kuri semé teek sehti, tapat grib flapjumu pee isweizigas augschanas ka seemas labiba. Mu pastabstischu, ka ihsti ar semes augleem pee mums fchho wafaru rahdahs. Par rudseem un puhrum (kweescheem) jaw peemineju, ir tikai labdam retam semkopim leizami ruds un labdeem labi kweeschi, bet us diwdesmit tikai weenam. Meeschi, kuri agraki sehti, gan smuki usnahza, bet loti fausja karsta laila notvihka dselteni; kartupeli nahk gruhti augscham, lini ka weetahm, surni labi, auglu koli loti labi no seeudeja. Pa wafaras fwehtkeem migloja, bet nesija. Pirmais leetus pee mums eeradahs 11. Junijā. Leetus nahza ar pehrkonu un pastahweja kahdas 10 minutes, tad atkal wakara ilja; zaurmehrā rehkinajot pee mums tanī deenā lija gandris weenu stundu, un tas bija pirmais leetus. Lai Deewa palihds semkopjeem.

J. Selga.

Witebska. No tureenas mums peenahjis schahds isskaidrodams rafsts: „Mahjas Weesa“ 21. numura bija kahdas finas par Luterutizigo basnizas aprinkli, bet schibs finas nebija pilnigas, ihpaschi par naudas wahfschanu: pawifam teek lasiti 1 rbl. 25 kap. un tur bija rafsts 2 rbl. 25 kap.; tapohz pefsuhtu pilnigu tulkojumu is „Witebskas gubernas awisehm“ Nr. 36. Tulkojums skan ta:

Aphascha parafisjusches zaur fchho dara wi- feem teem, kam pee tam war kahda data buht, schahdu rafstu finamu.

Luterutizigo eedshiwotaju aissahwi Witebskas gubernas wakara aprinka, ihpaschi Luteru basnizas patroni Struschanu un Sternands un basnizas padomneeki Neschizas un Luzinas pilsfehtas zaur general-sapulzi, noturetu 27. Merzi 1869. gadā Neschizas pilsfehta, nospreeda, isgahdahz zaur kursemes Luterutizigo konsistoriju Witebskas gubernas wakara aprinka saweeno- schanu par ihpaschi Struschanu-Sternanu Luterutizigo basnizas aprinkli, kas atschirkts no ztahm Witebskas gubernas datahm, zaur preeschlitumu no 10. Aprila 1880. g. sem Nr. 939 Ewangeliska Luterutizigo general-konsistorija, ka preesch nosazita Struschanu-Sternanu basnizas aprinka atschirkhanas, kas pastahw is 5 aprinkem: Dinaburgas (Dinaburgas pilsfehta un jeetokni isnomot), Neschizas, Luzinas, Sebeschias un Drisinas aprinkem, Neisara Majestete dewa 21. Merzi 1880. g. atwehlefschanu.

Lai mahzitaja usturu waretu apdrofchimah, |

tad fapulzejusches basnizas aissahwi, no fewis un pehz usfizibas raksteem no pefzi sumti draudses lozekleem, atbalstidamees us Sw. Sak. XI. fehj. 1 b. 628 § basn. nosaz., nospreeda: 1) wiſcem basnizas draudses lozekleem wiſreſcheem, kas pfehzigi preesch strahdaschana un pilnōs gadobs, rehkinajot no eefwehtschana lihds 60. gadam wezuma, dariht par peenahkumu, ka jaemakfa latram par gadu 1 rbl. basnizas kafe, nerehkinajot makfaschanu preesch basnizas dariſchanahm; un 2) fchho naudas lasfchanu (pa weenam rublam no latra) isplatibit us wiſeem Luterutizigeem, kam pastahwigs dſihwolkis aprika robeschās un kas baua basnizas dariſchanas (basniza eft u. t. pr.), kaut wini ari buhtu abrseemes pawalstneeki jeb buhtu peerakstti pee fitahm pilſehtas jeb lauku draudsehm. Tad wehl draudses konventos, kas tika notureti Struschanos, Luzina, Sternands un Neschizā, tika nospreests, ka pee ta augscham nospreesta, ik gadus dodama 1 rubla wehl japailek 25 kapeikas ik gadus preesch schkesteru un ehrgezneka usturas; bet fchho naudas lasfchanas pa 1 rublam preesch mahzitaja usturas, lihds mahzitaja galigai peneſchanai, teek isleetata, rehkinajot no 1. Janvara 1881. g., preesch mahzitaja dſihwolkta usbuhschana.

Schinis konventos ari nolemts: preesch nofazitu basnizas naudas-lasfchanu kahrigas ewahlschanas ewehleht pehz noschirkahm basnizas aprinka draudsehm ihpaschus basnizas wezakufakeeris un wineem usdot, lai wini no draudses lozelkeem pret latru reisu peenahkumu kwihti, fanemtu no teem makfajamo nandu. Wezakee kafeeri ir schabdi: preesch Sternanu un Warckanas draudsehm patrons Teodors Pochwalla kungs, preesch Struschanu draudses patrons G. L. Dahlwig l., preesch Luzinas draudses teefas ismekletajs W. Schenjahn l., preesch Neschizas draudses dakters J. Lehmann l.

Maj 1881. g. Parakstijuschi: Struschanu-Sternann Luterutizigo basnizas aprinka wiſpahrigas basnizas padomes preeschschdetajs Karl von Helden de Josse, Warckanas basnizas patrons par feni un Sternas basnizas padomes wahrdā, L. Pachwalla, Struschanu basnizas patrons par feni un Struschanu basnizas padomes wahrdā, G. L. Dahlwig. Luzinas basnizas wezakais teefas ismekletajs W. Schenjahn. Neschizas basnizas wezakais dakters J. Lehmann.

Peterburga. „Wald. Wehstnesi“ nodrukats schahds finojums no waldibas pufes: Tagadejā Bulgarijas zihniā tureenas partijas starpā, schahds partijas nopoliebabs, no Kreevū waldibas pufes isdabuht kahdu atschirkhanas wahrdū, kas winahm buhtu droſchs libdellis, cemantot tantas preeschschana. Schini finā Bulgari liberala partija telegrafisti gresufschs pee eelschleētu ministra, generaladjutanta grafa Ignatjewa, pee kura Bulgari jaw sen eeraduschi greeſtees zitada finā, wehledamees lai no Neisara Majestetes raudsitu isluhgtees wisscheligu apfardibū preeschschana. Generaladjutants Ignatjewa atbildeja ar schahdu telegramu, kuru sche issino, lai isgaistu wifū wifadas walodas awises par Kreevū salaru ar Bulgarijas eelschelgahm darishchanahm: Us Sofiju, Bankowam. Iums jagreschahs pee Kreevū weetneeka Bulgarija, Chitovo, waj pee lanslera, firsta Gortschalowa. Kreevija, kas ar sawahm ažnum atschirkhanas Bulgariju, nenodoma, cejaultees winas eelschelgās darishchanas, bet tiki grib Bulgarijas lablahschanas, weenprahibiu, usplauschana un meeru.

Gor Ledus-juhras peekrasti, ta fawzamo Muhrmanu kraju, atraſti fwina akmeni. Winds efot lihds 80 proz. fwina. Semī tuvalk ispehijot, wehlak usgahjuschi ari beſu fwina-rudas kahru, kas pehz fawa fatura israhbotees par bagatako fwina raktuvi paſaulē.

No Kreewu-Pruhſchu robeschahui rafsta „Mig. Ztgai“, ka kahru deenu turp nonahlot schihdu familijas, dodamahs us Angliju un Ameriku. Schahdu is Kreevijas aifgahjeju schihdu skaitls efot jo leels un wiſeem efot paſes us ahrsemehm, no kam redsams, ka waldiba nepretojabs schahdai aifechanai, bet to wehl weizina, jo fenač schihdeem jo gruhti nahzahs, dabuht vasi us ahsemehm. Nobeschu komisaru un schandarmu deenasts tagad jo gruhts: jo dands schihdi mehgina eetikt Pruhſchis bes paſehm. Koti beeschi ari rewideere personu brauzeenius, eelam tee aifbranz, im bes schehlastibas tad is wago-neem israida wiſus tos, kam narv pafes. Zaur to alasch ween zelabs jo behdigi skati, ihpaschi tad, kad biletē jaw isnemta lihds vafchai Berlini, un biletē zaur brauzeja israidiſchanu sinams top nederiga.

Saratowa. Pehdejā laikā tur iszehluſees ihsta paschlepławibū febriga. „Now. Wrem.“ rafsta, 14 deenu laikā personas paschas padarrijuschahs galu: 1 wiſnecks (no kutaifas pulka) noschahwees un 1 feeweets pametees sem loko-motives; abds schinis notikumos eemeflis bijis nelaimiga miheſtiba. 29. Majā pulksten 11 preeschsch pufdeenas noschahwahs, weenā reise un weenā istabā, 2 kareiwi: 1 feldwebel, 26 gadus wegs un ar 3 Jorga krusseem, un 1 farwalneeks. Eemeflis ſche wehl ne-isdabuhs.

Kurska. Labas zeribas us bagatu plauju, ka „Golofam“ telegrafeere, ſipri ween dzen labibas zemas ſeme. Mudži tagad makša 90, kweeschi 120 kap. pudā.

Maskawa. Slawenais dſelſszelu buhwetajs un pahrvalneeks, Derwihſe, schinis-deenās ar leelu godu paglabats Maskawā, Rasanas kapos. Liku rateem (reise ar winu ari paglaba wina meitu) riteni bijuschi apliki ar gunju. Ihpaschi dands behreneku bij no dſelſszelu strahdneekem, konduktooreem un wiſkonduktooreem. — Derwihſa kungs no sawas leeliskas mantas norakſijis diwus milionus rublus ka palibdsibu dſelſszelu cerehdneem. Waj ſchi ſina pateſfiga, wehl nogaidams.

Odesa. Ka „Odesas awises“ ſino, tad Septembra mehneſi ſchini gadā tiks Odesa notureta rubpnezzibas un ſemkopibas leetu iſſtahde. Schibs iſſtahdes noluhts, lai waretu laudis ar Deenwidus Kreevijas rubpnezzibas un ſemkopibas roſchojumeem eepafibſtinaht un lihds ar to ari par tam rubpetees, ka nahloſchā gadā labaki roſchojumi teek fagatawoti preesch nahloſchā gadā noturamahs Maskawas iſſtahdes. Iſſtahdei buhs 12 nodakas, un proti: 1) druhn un ſakui dahesu roſchojumi; 2) daheskopibas roſchojumi; 3) wiſnu dahesu roſchojumi un wiſnu iſgatawofchona; 4) meschu roſchojumi; 5) ſemkopigi-teknifli roſchojumi; 6) daschadu auglu roſchojumi, kas preesch ſemkopibas no ſvara; 7) pinumi un ſoka dorbi; 8) ſemkopibas ſibki un maſchines; 9) mahju ſopi un mahju roſchojumi; 10) biſchkopiba un ſihda kopiba; 11) ſiņju audſefchana un ſiņju roſchojumi; 12) ſiņejumi un preeschſlikumi par preeschſlikes ſaimnežibahm un fabrikahm. — Pee ſchibs iſſtahdes tiks peelaisti roſchojumi is Jaun-Kreevijas, Befarabijas un is tuvalahm gubernahm, ka ari is ahsemehm.

Ahrsemes finas.

Franzija. Jaw gadeem Franzijā pahrspreesch, waj no waldbas pufes buhtu preeksch garids-neezibas un basnizas usturefchanas noleekama kahda ihpascha naudas suma, jeb garidsneezibai un basnizai paschahm ja-atschah preeksch sawas usturas gahdaht, kā tas par peemehru Seemelu Amerikas fabeedrotas brihwawalstis noteek; bet kā ziteem gadeem tā ari schogad pahrspreeschana paliks bes kahdas eewehrojamas pahrgrosfchanas, proti walstis waldbas ari turpmak par garids-neezibas un basnizas usturefchanu gadahs. Tas ari zaur zaurim Eiropā tā noteekahs, lai gan daschi, jauna laika garu wairak esihdufchees, gribetu, ka mineta Seemelu Amerikas buhfchana basnizas leetā ari Eiropā eeweestos. Tapat Franzijā ir wihi, kas schahdahm domahm perekiht, bet winu now dauds un tapehz wini ari sawahm runahm un preofchanahm pee pahrspreeschanas neko nepanahk.

Starp Franziju un Angliju jaw ilgaku laiku pastahw farunafchanahs par andeles nolihgumu, bet kā tagad finas atmahkushas, tad farunafchanahs par andeles nolihgumu starp Angliju un Franziju palifschot bes felmes. Tas muhs par tahtu aishwestu, ja gribetam wisus zehlonus plaschati pahrrunah, kas mineto andeles nolihgumu ijsaukuch; bet to til waram ihsumā pemeineht, ka Anglija netura ihsti labu prahdu us Franziju un turklaht winai (proti Anglijai) ir pilnas rokas darba ar Irlandi un Franzijai atkal divi partijas andeles buhfchanā un winai (proti Franzijai) atkal pilnas rokas darba ar Tunisu, ihpaschi ar nemeereem Aldschirā. — Par nemeereem Aldschirā runadami waram pemeineht, ka tee Franzijas waldbai dara leelas galwas fahpes, proti wini baiddahs, ka wisa Aldschiras waldbas ne-izellos nemeeri, jo zaur to, ka daschi Franzuschu kara pulki no nemeereem tituschi fakauti, waretu nolikt, ka ari tahts giltis, kas lihds schim meerigas isturefchahs, us nemeereem fazellos.

Franzijas kara-ministerijas buhfchanā tagad kahda nepatihkama leeta gaismā nahluse, proti kara-ministris Harre Franzijas apstiprinachanas darbus isdarijis wairak pehz sawas galwas neka pehz waldbas nolikuma. Kā paredsams, tad laikam Harre nahks pee stipras atbildefchanas. Harre stahw Gambettas draudis un to ari Franzijā fina, tapehz weegli protams, ka Gambettam schi leeta now patihkama.

Irlande. Kahds Irlandē bijis augstmanis stahsta, kā kahda Wihnes awise sino, ka Irlandē wispaehrige kauschu fazelfchanahs us nemeereem gaidama, tilihds ka preekschlikums par tureenā semes buhfchanas pahrgrosibū tiktu atmeits. Nemeerneeki warot fababuht kahdus 400,000 wihi if sava pulla, kas wisi ar kara-erootscheem brangi apgahdajuschees. Tas ir prahws kara-pulks, ja tas us reisu kahjās fazelahs. Ja Anglija gribetu schahdu nemeerneeki pulku apspreest, tad winai wajadsetu kahrtigu kara-pulku no kahdeem 100,000. Anglijas waldbai ir ta zeriba, ka wisi wehl wareshot ar labu islihdināt un newajadsefhot pee kara-erootscheem kertees. Turpmakas finas israhdihs, zil tahtu mineta zeriba ir dibinata.

Montenegro firsta adjutantam Plamenazam, ka telegrama peektdeen, 19. Junijā finoja, Peterburgā usbruzis Montenegrois Dschurashkowitschs, gribedams tam pahrschelt galwu, bet Plamenazs ar rewolweru to noschahvis. Plaschakas finas lasam schahdas; Pulsten 10 no rihta pee Plamenaza nonahza Montenegrois,

wahrdā Filips Dschurashkowitschs, tagad Kreewijas pawalstneeks. Winsch bija gehrbees Melnkalneschu drehbēs ar daschahm goda-sihmehm, to starpā ar Kreewu Jorga goda-sihmes 4. klasī. Klaht bija ari Plamenaza brahlis, wahrdā Dimitrijs, Maflawas uniwersitetes students. Kad Plamenazs usaizinaja siwechneeku, apfahstees, un pats peewilla krehflu, siwechneeks is makstīm israhwa sobenu un pazehla to gaisā pret Plamenaza galwu. Schis netihschu aissargaja galwu ar labo roku, kuru nu sobins kahra un lihds kaulam pahrschekhla. Plamenazs ar kreiso roku israhwa rewolweru is jostas un ischahwa us usbrueju, kas ar otru spahreenu winam pahzitta jostu. Otrs schahweens ari eewainoja usbrueju un nu pahrbijees Dmitrijs Plamenazs peelehza kahkt, kahra fleykawai aif rokas un eespehra tam ar sobenu. Klaht peesteiguschees fulaini atnehma eerozi Dschurashkowitscham, kas dabuto eewainojumu deht pehz 10 minutēm isdfisa. Plamenaza rokas waina ir pusmehnesha weidā un $4\frac{1}{2}$ zollu gara. Leetu ismekle prokurors Murawjews. Slepakwas lihdis nonests stallu-spitali. — Par slepakwas fenako dsihwi sin schahdus apstahktus: Sem Montenegro firsta Danila winsch peedalijahs pee faswehreschanahs. Wina brahli Marko deht attentata us firstu pakabra. Kad Dschurashkowitschs bij nonahwejis sawu seewu, winsch aissbehga un eestahjabs par Kreewijas pawalstneeks. 1876. gadā winsch atgreesahs atpakač us Melnkalni, tika apschehlotis un eezelts par firsta meesas fargu. Pehdejā kara peedalidamees, winsch israhdijs zaur droshibu un duhschibu un dabuja Jorga goda-sihmi. 2 gadus atpakač winsch apprezejahs otru reisī ar jaunu meiteni, Andju Popowiz, kura to pehz 2 mehnefcheem atstahja. Tagad, kur wina kā firstenes Milenes pawadone nonahza Peterburgā, winsch wihs pagehreja, lai paleekot pee scha, kuru paghrejumu wina atraidijs.

Kahdi wahrdi jaunajam Latweeschntautas montu kahjumam par pahdoneem.*)

(No Brishwemneka.)

II.

Bija laiki, kad pat pee leelahm flavenahm tautahm paschas tautas waloda un rakstneeziba nestahweja zeenā godā. Mahziti kaudis, augstmani runaja, lafija un rakstija pa leelakai daikai siwechā walodā, paschas tautas walodu nowahrtā pamesdam. Siwechā semes walodu tureja par lepnaku, kofchaku, labaku. Wehl preeksch kahdeem simts gadeem Bruhschu leelais Lehninsch Friedrichs Otrais teesham issfazijs, ka Wahzu waloda ne buht nederot preeksch finalakahm augstakahm domahm; preeksch tābdahm leetahm janemot labaki Franzschu waloda. Un tahdas domas Wahzsemē natureja flavenais kehnisch ween: tur augstmarī leetoja sawā starpā siwechā walodu ween, tika ar nemahziteem laudim, ar fawem falpeem, deendereem un „sirgeem“ „rupjā Wahzu walodā“ runadami. Schee paschi domu greisumi un schibbumi walbija sawu laiku ari zitās semes un tautas. Schee gara flogi brihnum faktita lopā ar teem meesigeem flogeem, kas winsch tumfchōs lailōs fodija dīmītlaudis sem fungu waras. Bet luhl nahza jauni laiki, ataufa labala prahta gaisma, radahs tautas wihi, flaveni rakstneeki ar gaischū galwu un karstu ūri preeksch sawas tautas, ar spahzigu patesibū wisas gruhtibās un pretestibās. Schee wihi noksaujahs tautas walodu, eedwehfa tautas garu. Tee peerahdijs, ka paschā tautas walodā, ja to til labi prot, war koti kofchi un gaischi issfazijs tahs augstalahs domas, tahs dīskalaks juhtas; tee fawds flavenīs fazerejumās parahdijs, kahda leela bagatiba fleypjahs nihdetā tautas walodā, kahds warenīs spehls tautas garā. Tee peerahdijs, ka mahziti wihi, siwechā walodu walkadami, nosedsahs pret fawu paschā tautu, pret mēsu un kauleem. Jo kā gan lai tauta glihtojahs, kā lai ta eedabu labakas gaishakas domas un ti-kumus, ja winas mahzitee dehli un meitas no tahs atschirkahs, siwechā, tautai nefaprotamu walodu runadami? Taha isturefchanahs newar nahkt par labu ne paschā tautai un semei, neds ari zilweku garam wispaehrige, kas attihstahs jo koplaki, kad katra tauta iskopī sawas Deewa dotas ihpaschibas un fawadibas, zil ween tai spahki. To drīhs ari noprata tautas labaku puze; ta atsina, ka siwechahs, ihsti ne-isprastahs, ihsti nefajustahs flanas tikai spihdoschās luntas un flanīgi swahrguli ween pret paschā tautas garigo faturu; ta fajuta, ka kauns, perebereht pee tahdeem pusloka lehjeem, kas baojahs ar tschaumalahm, kōdolu projam mesdam. Tautifkee zenteenī wisās gaismotās semes uswareja.

Bet schi uswara nebuhtu pilniga, ja tautas wihiem ari nenahstu pasihga sinatniba. Sinatniba nawa deesgan ar teem leelajeem gara augleem, ko fazerejuschi tautas walodā flaveni rakstneeki, ar to augsto kahschnoto walodu un garu, kas mirds winu fazerejumās: sinatniba usmelle un ismekle scho walodu, scho garu sawā paschaustā uswalkā, sawā dabigajā mahjokli — tautas mutē, tautā paschā. Sinatniba leel kahdi tautas walodu wahrdnīzēs, leel kahdi tautas dīsefmas, teikas, mihielas, pubshamos wahrdus un zilas atleikas if tautas gara dīshwes. Ar schahdeem kahjumeem rokās, sinatniba wi-supirms zenschahs isdibināt tautas walodu.

Sinatniba nem if tautas walodas mesha pahzintam, atdala zelmu no sareem un pessari-neem, eevehro un ismekle latru pantiku, latru schuburinu, latru lozelliti, isloka tos us weenu un otru puši nn falihdsina ar jaw issinateem kokeem if siwechēm mescheem, — lai waretu galigi nospreest isprast koka dabu, wahrdā nosihmejumu, tautas walodas garu, ihpaschibas un fawadibas. Tautas walodas garu, ihpaschibas un fawadibas issinadama, walodas daschadus lozekus un pantus weenā flakā augumā (grammatikā) fakahrtinādama, ar zitahm walodahm falihdsinādama un tai ihsto weetu zitu walodu pullā eerahdīdama, — sinatniba audsina un koplina feni paschā un zilweku garu, ka padara tautas walodu par tahdu augstu gudribu, ko til neprahscheem neder un netihk eevehrot, bet us ko gaischoti, gudri zilweku noskatahs ar zeenibū un mihlestibū.

Bet zilweku prahs, tautas gars daschadi isfakahs. Ildeenschikas leetās un brihschōs winsch runa ildeenschku prastu walodu. Bet zilweku garam ari, tā fakot, siwechku brihschi — brihschi, kueds winsch pazelahs augstaki pahri ildeenschikos dsihwi, tehpjahs kahschnoti siwechku uswalkā. Taha kahschnoti walodu gars parahdahs poesija, runā dīsejā. Bet pee daschadahm tautahm schi siwechku waloda, dīsejā, daschada — daschada pehz ahriga isfakata, pehz formas un eekschēga fatura, tapat, kā tautas gars, tautas mahjokli un dīshwe daschadi pee daschadahm tautahm. Bet sinatniba koti wehcts, isfinaht, kahda tad ihsti ir sinamas tautas siwechku waloda, tautas dīsejā — tautas ihstās gars ari

no schihs pufes. Ka issinaht to war tilai is tautas dseigahm wezlaiku atleekahm, is tautas, is tautas dseefmahm un gitahm tautas gara mantahm. Sakrahtas schihs mantas rahda usmanigam sinatneekam, lahda ihsti ir tautas dseja.

Bet bes walodas un dsejas schihs mantas, kas zehluSchahs pa dalkai aishwehsturigā fenatne, glaba preeskā sinatnibas wehl dauds zitas lahras un fvarigas finas. Loti plaschā sinatnibas laukis ir tautas wehsture — tahda wehsture, kas mums dotu pateesigas mahzibas pahrto, ka tauta un tautas dsihwojuscas garigi un meesigi no fawahm behrnu deenahm lihds muhfu laikeem. Ka tauta un tautas dsihwojuscas pehrdejōs gadusimtends, pahr to mums usglabajuSchahs deesgan plaschā finas gan raksts, gan ari wehl tagadejā tautas dsihwē. Bet lā tauta dsihwojusfi wifusenakls laikls — laikls, pahr kureem raksttu finu gandrihs pavifam truhkst. — pahr to mas ween spehjam atrast lahdas druzinas, is kurahm waram fcho to noprast. Schahdas druzinas mehs nu atkal pa leelakai dalkai atrodam islaifitas muhfu gara mantas, ko tautas atmīna mums pataupijusi pa-audschu pa-audschu no tautas fenatnes. Schihs fvarigo druzinu pulka ihpaschi fvarigas tāhs, kas fino par tautas wezo tizibu, par tautas mitologiju. — Pahr Leischu-Latveeschu tautas wezo tizibu atrodam gan jaw ari rakstītā wehsture lahdas finas. Bet schihs finas lafot, juhtamees it ka us kapeem, kur redsam frustus un peeminas stabus un us scheem krusteem un peeminas stabeem lahdus wahrdus par aishwehsture. Sinams, ka fcho wahrdus mas un katee fawa negaischa laika behrni. Sinatneeks, finams, ari schihs nepilnigahs, negaischahs finas fmalki eewehro, ismelle un nowehrtē. Bet no leela fvara tam ir, ja tas war atrast wehl tautas mutē dsihwās leezibas par tautas wezo tizibu, tautas mitologiju, par tautas garigo wehsturi. Zaur to neween sinatnibai ronahs jaunas leezibas, jauni palihgi, bet ari rakstītās wehstures finas paleek weetahm wairak faproamas. Dsihwās leezibas is tautas mutē dsihdam, mehs jo gaishaki, jo ihstenaki noprātam un nomanam, lahds ihsti p. pr. wezais Latveeschu Pehtkona tehwā, lahda ihsti Latveeschu Laima (Mahra) un zitas Latveeschu wezlaiku deewibas.

Wezahm tizibas finahm blakam, loti fvarigas preeskā tautas garigas wehstures tāhs finas tautas gara mantas, kas leezina, lahdī tautā valdijuschi tillibas un teesibas fajehdseeni. Tautas gara mantas, ihpaschi falami wahrdi, dod sinatneekem daschu fvarigu finu par to, ko tautas prahis wezōs laikls atfinis par labu, teizamu un ko par nelabu, launu; us ko tas skatahs tā us taifnibu, teesibu, un us ko tas skatahs, tā us netaifnibu, pretlikumib. Protams, ka schahdas finas loti eewehrojamas, ka leezibas, zil tahlū tauta pazehlupees jaw fenōs laikls attihstibā, tillibā, fawā garigā fprodribā — tāhs loti fvarigas tautas garigajā wehsture.

Tapat ka schihs finas is tautas, garigas dsihwes, kriht sinatniskā fvarā ari finas is tautas fenlaiku ahrigas, meesigas dsihwes — finas, kas leezina, ka tauta fenōs wezōs laikls dsihwojusfi mahjās un laukā, fwehtlōs un dsihres, lahdus ta pasinusi erotschus un trauktus, lahdus amatus un kustonius. Ari schahdas finas dauds islaifitas fenlaiku tautas mantas un sinatneekem no leela fvara. Wehsture, pat no nefeneem gadusimteneem ussihmejuji tilai wišwairak notikumus, kopdarbus. Tam, kas grib fawā garā gaishki isprast un aplampt wiſu tautas

dsihiwi, tam ar scheem notikumeem, ar scheem kopdarbeem nebuhs deesgan. Tee tam buhs it ka kauli, sinams leeli kauli, pehz kureem ween, bes dauds truhkstocheem kaulineem un bes meeſas, tautas dsihiwi gara azim pilnigi aplampt un isprast gruhti. Dauds no schihs truhkstocheahm dalaahm un dalinahm is tautas fenlaiku dsihwes atrodam tautas gara mantas. Kopā ar wehwehsturigeem notikumeem tāhs mums gaischaki, pilnigaki rahda, ka tauta dsihwojusfi, ka ta darbojuſees.

Wifas schahdas finas, ko tautas gars pats mums usglabajis muhfu tautas gara mantas jo fvarigas sinatneekem ihpaschi tadeht, ka tee tāhs war flihdsinahm ar tahdahm pat finahm no gitahm tautahm. Weena tauta usglabajusfi labaki fcho, otrā to: weenas tautas nepilnigas un tumfchās finas isfakdrojabs un papilnahs jaur finahm no gitahm tautahm. Zilwezes un latras tautas fenatne, daba un dsihwe, no sinatnibas faules apspihdet, paleek wairak fapro-tama, gaishaka. Tā tad fawas gara mantas sinatnibai atverot, mehs tai dodam wajadfigas finas, wajadfigas erotschus, lai ta waretu fel-migi turpinaht fawu gaismas darbu zilwezei par labu, lai ta mums waretu erahdiht peeklahjigu weetu zitu tautu pulka.

Bet bes schihs wiſpahriga zilweziga fvara un „fahdsinataja“ labuma, kas muhfu ustauvitahm tautas mantahm ir, sinatniba tāhm dod wehl fweifschku, ihpaschi fwaru un labumu preeskā tautas ween. Nokstītā wehstures finu par Latveeschu tautu mas; jo fvarigakas tadeht islaifitas finas no feneem laikeem, ja muhfu tautas behrni lahdreis gribetu farakstītā Latveeschu tautas wehsturi. — Par Latveeschu „rakstītāzibū“ muhfu pretineeli daschreis teikuschi, kad teem to wajadseja, ka esot loti nabadsiga. Dreevā wineem fchos grebzigos wahrdus pedos, jo tee nesin, ko tee runa. Tautai diwas „rakstītēzibas“. Ta weena no tāhm us papihra rakstīta un raksts eespeesta; ta otrā tautas prahītā, tautas garā eeraakstīta. Schi pehrdeja ir ta pir-maka. To lihds schim tautas behrneem newajadseja pat ne laisti, nedī ihpaschās skolas stundās mahzites: tee to eedwehfa fawā faines dsihwē ka gaifu. Ta pilnigi fa-augusfi ar muhfu tautas dsihwi. Kad schi rakstītēzibā buhs wairak faktehta un zil nezik sinatniski apstrahdata, tad waresim ari domaht us ihsto Latveeschu tautas rakstītēzibas wehsturi. — Laimin, dod tu pate schim nahloschās „Latveeschu rakstītēzibas wehstures“ farakstītajam spīgtu garu, gaismotu prahītu, nenoklusichus spehkus: derigu, eewehrojamu materialu tam netruhks. Par to gahdajis Latveeschu darbigais tautas gars!

Tew buhs fawu tehwu un mahti zeenā un godā tureht!

Ak zil dauds behrni, kas fchos wahrdus „tew buhs fawu tehwu un mahti zeenā un godā tureht“ — neween aismirst — bet wehl otradi pret teem dsihwo! — Neween nezeeni, bet apsmej un nizina; nemas ne-eewehrodami to fobu, kas jaw schai pasaule tahdeem nolisca — ka tad gan wineem nahks prahītā — ta laime un labīlahschana, kura solita — un ar teesham labeem behrneem eebota! Lai nu gan dauds tahdu, tomehr atrodahs fawā pulzisch, kas fawus wezakus prot zeenīt un godah. Muhfu behrneem par labu preeskāfihmi pahra stahstīnus schi peemineschū:

I. Kurzhagens, nabaga semneeka dehls, bija wirsneeks, Brusichu generala Bihtena husaru regimente. No sepiingadu kara atpākal nah-

lot, winsch lā karapulku wadons un augsts wirsneeks, tanī pafchā pilsfehītā, kur agrali par semu husaru bija deenejīs, eegahja. Wina abi firmei wezaki, Mellenburgeeschu modē gehrbuſches, to us tirgus plazi fagaidija, jo pahti gadus to nebija redsejuschi. Tik to Kurzhagens tos ceraudsija, winsch lehza no sirga, fawu pulku leitenanta wadischanā atstahdams, gahja faweeem wezakem lākt, tos, wiſeem redsot apkampa un fkuhpstīja. Un tapat lihds kapa malai ihstu behrna mihestibū teem parahdija, tos pee fewis paturedams, pee fawu galda chdinadams, ar' kad augsti weesi lākt bija.

Reis lahds ofizeeris par to brihnijahs — ka semneeks karawirſneekam pee galda lihds chdot. Kurzhagens fazija: „Ka man nebuhs tos pateizigi godinah, kas man wiſpirmak labadarijuschi; pirms neka es paliku Lehnina karapulku wirſneeks, es esmu winu behrns. Tas nahza ari generala Bihtena ausis. Kurzhagenam wajadseja wifus ta pulka ofizeeris pee fewis us maltiti lākt. Pee galda generalis Bihtens prasija: „Mihlaus Kurzhagen, kur tad Juhu zeenijamee wezaki? Lai wini tak tuhlin ar' nahk fchurp un manis dehls no galda atpākal nepaleek. „Wezaki pafchā schoreis bija wehlejusches pee galda lihds ne-ehst.“ Kad wezaki tik drihs ne-atnahza, Bihtens pats gabja teem pakalā, tos atvedis, fehdahs wiſeem widū, speeda mihligi weza tehwa roku, nehma tad glahī un stahvu zeldamees fazija: „Mani fungi, us fcho zeenijamo wezaku weselibu, kuru kreetnis dehls parahda, ka pateizigs dehls wairak wehstes, neka augstprahītā karawirſneeks.“ Behlakt Kurzhagenu brunineku augsta godā eezechla, un Fridriks II., Brusichu Lehninsch, to weenreis pee fawu galda lika uslubgt. Tā Lehninsch, warbuht fcho isprowedams, winu jautaja: „No lahdas zilts Juhu zehluſches? No nekahdas zilts, majestete,“ tā Kurzhagens atlildeja; „mani wezaki ir tik semneeki un es tos pret ziteem wezakem pafaulē ne par ko nemihu.“ „Tas ir godigi ru-nats, tā Lehninsch fazija; wai tam, kas tik sems, fawu wezaku dehls launetees; tas naw nekahds goda wihrs un ar' newar par tahdu tikt!“

II. Brusichu Lehnina Fridriks II. pili bija jaunellis, kas Lehnina apdeeneja. Wina mahtei, atraitnei buhdamai, fuhri gruhti fawu mahtie bija pelnijama. Dehls gan wehlejahs mahtei palihdeht, bet no fawas lonas neko newareja atlizinaht. Tak padomu atrada. Katru nakti weenam no teem jaunekleem, ko Lehninsch pee fewis tureja, bija ais Lehnina gułamas istabas durvīm us wakti jastahw, lai waretu pee rokas buht, kad Lehninam wajadsetu. Dascheem tas bija par gruhtu un tadeht tee fawā weetā par makhu ziteem lika stahweht. Minetais jaunellis usnehmahs fawu beedru weetā walteht, un to lihdsib, ko par tam dabuja — mahtei fuhtija. Kāhdā nakti Lehninam meegs nenahza un gri-beja, lai tam preeskā lafa. Winsch flandinaja, fawza, bet neweens nenahza. Nu pats Lehninsch uszchlees gabja schai kambari lublot, waj teesham neweena no jaunekleem ne-esot. Tā winsch godigo jaunellis, kas bija usnehmee walteht, atrada pee galda fehshot, preeskā bija wehstule, ko fawai mahtei bija esahzis rakstītā, bet rakstot eesnaudees. Lehninsch kļusu lākt peegahjis lafija: „Mana laba, mihtota mahte! Schi jaw trescha naks, kur par naudu walteju; gandrihs to wairs newar istureht; bet es tomehr preegajos, ka atkal desmit dahldern esmu nopolnijis, kuras Jums schītā wehstule aissuhtu.“ — Tahda behrna mihestibū Lehninam

gahja pee sirds, jaunekli gulot atstahjis, gahja us sawu lambarti, isnefa diwus ruklus dukatu, tos jauneklam satru sawâ keschâ eebahjis gahja atkal sawâ gultâ. Jauneklis usmodees, naudu keschâ atradis, gan noprata, kâ ta tur tifusi. Gan par to preezajahs, ka mi sawai mahtei wareschot labaki palihdscht, bet ari loti baidijahs, ka kehninsch to gulot atradis. Otrâ rihtâ, tik lo pee kehnina nahjis, winsch vasemigi luhdsahs, lai wina nosegumu peedodot, un patetzahs par schenkibu. Kehninsch ussteiza wina behena mihlestibu, zehla to par wirsneku, wehl klahf kahdu sumu naudas dahwinadams, lai wisu waretu regahdatees, lo jauna kahrtâ estahjotees wajadschs.

III. Hanowere Stedorsas vilſehtā dſih-
woja atlaiſta ſaldata ſewina Margreete Lang.
Wina ir pelnijusi, ſa winas wahrd ſteek pec-
minets wiſā paſaułe, jo wina ſawu 90 gadus
wezo mahti ar iſtu behrna miheſtibū ſopuſi.
Sawa uſtura winai tik ar rokudarbeam bija
japelna. Tomehr wina nemitejahs ſawu mahti
ſopt, glabaht un dauds reiſes pati leelu truh-
fumu zeſt, lai ween mahtei nekas netruhſtu,
fura jaw iſgali neka 20 gadus uſturaſma. Winas
heidſamee trihs, iſchetri gadi bija pat wiſam
behdiſi. Bes ſamanas, bes atſkahrſchanas, bes
walodas wina tik guleja. Meitai to wajadſeja
zelah, neſah, opegehrbi, tihriht, ehdinah, dſir-
dinaht, it tapat ſa masu behrnu. Ne tik
dauds no prahta winai bija atliziſ, ſa ſawu
meitu paſiſt, ar wahrdēem ſawu gribu ſazib.
Pee ſchahs wezahs ſeewas nemitejoſchahm zee-
ſchanahm meita uſtizigi iſtureja, nekad nekuſne-
dama, atrahwa ſew labprah tifi ūn zeeta
truhfumu, lai ween mahtei kahdu atſpirdſina-
ſchanu waretu gahdaht, un ta wina pee ſawas
kriftigas miheſtibas pret ſawu mahti turejahs,
lihds nahwe to no winas ſchlihe.

IV. Kahds palkawneeks fawem witsneekeem — kas pee wina galda ehda — reis jaunu selta doſti rahdija. Pebz lahda brihscha winsch gribuja tabaku fchnault — pa wifahm keschahm ismeklejces — pehdigi nobihjees fazija: „Kur mana doſe? Pamelklejeet tak fungi, wai kahds no jums domas to keschä naw eebahsis.“ Wissi tuhlin uszehlfuschees keschas apgreesa, bet doſe palika ne-useeta. Tlkai jaunais karodsneeks, azim reddot nosibrees, palika fehshot un fazija: „Sawas keschas es aplahrt negreeschu, tik fawu goda wahrdi bodu, ka man doſes naw.“ Witsneeki galwas kraitdami ifschikrahs un karris to par sagli natureja. Otru rithu Palkawneeks karodsneeku aiginaja us fo un teiza: doſe at-kaſ atradufes — keschai schuyvums bija attris — un doſe ifkrituse. Bet nu ſakat man, ka-pebz Juhs walak sawas keschas negribejat rahdiht? Karodsneeks atteiza: Tlkai Jums, pal-kaſneeka fungis, to labprahit ifteitschu. Mani wezaki ir nabagi, tapebz wineem domu puſi no sawas lones un puſdeenä neka filta ne-ehdu. Kad pee Jums tiku luhgits, tad man saws puſdeenä chdeens jaw bija keschä; un man teeſham buhtu kauns, kad keschas apgreeshot — maise un deſa buhtu ahra krituschas.

Palkawneels firði kustinats teiga: Juhs eſat
teſcham labs dehls un lai Jums ſaueem we-
zakeem peepalibdſeht weeglaki nahtlos, tad Jums
mi ik deenaa pec manis buhs eſt. Winu
ehdamā iſtabā eevedis, palkawneels, par
ſihmi, jik loti ſcho zeenijot, wiſu wiſneeku
preelfſchālam ſauw jauno ſelita doſi eefſchlinkoja.

Lustiga godā jauni laudis ar „Kehnina” laiku kaweja. Weenu zehla par kehkas ziteem atkal pawehleschanas dewa. r' weenam behrnam tika pawehlets, fawam tehwam, kas ari klaht bija, bewinejatdu parahdīt. Behrns bes ilgas apdomahs to schahdā wihiē isdarija: 1) Winsch mans mihtais tehtit, Jums pateizu par labu, ko man jaw no schuhpula lihds parahdījuschi. — 2) Winsch tehwam butschoja, ar to rahdīdams, ka tam par tehwitschigu pahrmahzischana pateizotees. Behrns nehma ahboli no galda, to nomiun pahrgreesis, dewa weenu yusi tehwam, idamees — ka, ja Deews winam palihot pee maises tilt un tehwam tahs waja, winsch wiſu labprah ar to dalischot. Winsch leegahs semē, tehwam furpes atraiſiun nowilzis — liska winam tupeles preek ar to parahdīdams, ka ne faut kahdu, ar ko tehwam waretu kalpot, negribot deht un nizmaht. 5) Tapchez ka jaw pa bija, winsch naktis drehbes famelkiesis tahs tehwam preekschā. 6) Dahwaja winam atfinadamu dsehreenu. 7) Sneedsa tehwam us, luhgdamis, lai par teem fitot, par sibmi, inam labs prahs efot, wehl tagad wiſa tehwa pamahzischanas peenemt, lai tahs ar' os buhtu. 8) Buhlejahs, tehwu ar wiſu su pajelt, par sibmi, ka efot gataws tehwu un nehsabt ja wajadfigs buhtu. 9) mezelos un isluhdsahs tehwa swehtischana.

Rahds, kas wisu to apdomigi bija noskati-
jees, teiza: Man jaleezina, ta sawu muhschu
mihligaku spehli ne-esmu redsejus. Ja tu to
par spehli dari, jil jauka-nebuhs tawa patee-
fiba? Tee engeli spehlejahs lihds un Wisu-
angstakais pats skatahs un preezajahs. —
Vihni, eita, darat tapat! Nolle.

Par Dr. Mohrtinu Lutern.

(Bebz. W. Raublepa.)

Par Dr. Mahtiku Luteru, scho leelo muhsu tizibas reformatoru jeb pahrlabotaju, ir Latveesku walodā jaw daschu labu reisi raksts, ka winsch nāv wairs gluschi svechs. Bet tomēr gandrihs ižiši tābdi raksti par winu ir weenpusīgi, kas muhs ar scho leelo garu un Wahzu tautas wiħru pilnigi ne-epasihstina. Kad es tagad par winu zejn. „Mahjas Beesa“ laistajeem ko rakstu, tad tas nenoteik tilai tadehk, ka es gribetu wineeni Lutera leelo darbu un swaru tizibas pahrlabofchanas laukā plaschi aprakstīt, bet pa leelakai datki tadehk, ka tas, ko Luters preeksfch Wahzu tautas skolahmi strabdajis un zil' dauds winsch par tāhīm nepeeksīs ruhpejees, ir Latveescheem lihds schim pa leelakai datki wehs nepasihstams.

Ka tihra kristiga fiziba dabigā wihsē isglibh-tota zilwela sīdi war pateefus anglus nest; ka taisnā wihsē isglibhotam, no gara tumfibas, ne-fajehdības un mahnu fizibas faitehn atrai-ſtam zilwelam weenigi ic pilnigi eespehjams, kristigas basnizas leelo labumu, nesuhstoſchu manu un muhschigo ſwehtibu atſiht, par dahu-tureht un ſawā sīdi tihru glabah; ka tilai jaur isglibtibu ſwabads tapis zilwela gars war Deewam garā un pateefibā falpot un no malbi-ſchanahm un mahneem iffargatees, un ka isglib-tots un mahzits kristigs zilwels wiſu labalais un uſtizigakais tehwijas dehls, walsts pawalſt-neels un pilfonis war buht un tam wajaga tah-dam buht: to wiſu leelais Luters ſawā laikā noprata un atſina pilnigi un dibinaja itin pa-reisi ſawas mahzibas uſ ta ſivra pomata, uſ

ko kristigas tizibas svehtais un deewigais dibinatais bija scha tizibu uszehlis. Tadehl tas ir preefsch mums deesgan fvarigs un pamahzijoschs, ka mehs ar scha leela wihra datbeam un zenteeneem plafchaki eepasifstamees, kufsch ar spehzigoem un dsihweem wahrdeem, tschallu un isweizigu spalnu un wihrischku isturefchanos palibdseja jaunai wehsturisla laika nodatai eesahktee. Widus laiks, kufsch ar tizibas pahsaboscham beidsahs, bija us Romas basnizas waras, duhres taifnibas, multikbas un gara-tumfibus pamateem dibinates. Bet jaunais laiks rafstija us fawu zihnu karogu domu-tizibas, sinibas un gara-fwabadiju un wispahtigu gara-isglichtib. Widus laiks, tas ir, Romas basnizas waras un duhras taifnibas laiks, beidsahs feschpadfmita gadu-simtena sahnum, no jauna laika svebzegas gaismas uswahret; gara-spehks eesahka tumfibus waru un nesajehdsibu isbeldeht un jauna laika gara-isglichtibas un auglus nesofchu fehlii isfeht. Bet pa preefschu wisu negehligaka warmahziba, Romas basnizas netaifniga wara bija jopahrspehj. Basnizas netaifna wara bija ta, kas lihds Lutera laikam gara gaismu, tizibas un domu-fwabadiju faistija un nosmazeja, un zilweleem nelahwa pa sinibu zetu staigaht; wina bija ta, kas toreis muishneezibu prastiba un laudis multikba fatureja. Wiseem wajadseja pahwesta un wina preesteru padewigeem kalpeem buht, un ka gan kalpi drihkssteja toreis ko domaht un mahzitees? Jo multkali laudis, jo winu kalpinatajeem weeglaktos apspeest. Ka preesterem widus-laika bija leela wera, tadeht lauschu skolu nedrihkssteja buht. Bat tahm mas rafstischanas, basnizu un klosteru skolahm, kas schajja jeb tajja pilsefta bija ectaisitas, bija wairak preefsch preesteru neka pilsonu wajadibahm jalkyo. Lai waretu wispahtigas lauschu skolas sagahdaht, tad katolu basnizas wara bija jaflausch, un lai katolu basnizas waru waretu pilnigi falauft, tad lauschu skolas bija jadibina, tad Mahtinam Luteram bija japeedfum, kufsch to faprata un isdatija. Luters dibinaja lauschu skolas un atsina skaidri, ka taifna un ihsta gara isglichtoschana war lauschu skolas tilki dabigā wihs, tas ir: lauschu mahtes waloda notilt un ka tilki tahs lauschu skolas war par fwetibju buht, kuras skoleni top mahtes waloda mahziti.

Bet pirms mehs Lutera darbus un zenteenus
pee tizibas pahrlaboschanas, wispahrtigas gara-
isglītibas, bet it ihpašchi pee lauschu skolam
cewehrošim, kļauñimees paprečschu, ko winsch
pats un vina zentigais draugs, beedris un lībds-
strahdneeks Melanchtons par ta laika lauschu
gara attīstību un skolas buhschanu runā. Žie
leelā gara-tumšībā un mulkibā laudis bija eegri-
mūšchi, to apleejina Melanchtona waheds, ko
winsch tad, kad bija Sakſijas kurſiņa valsti
skolas (1527—1529.) pahraudsījīs, teiza: „Kā
war to aibildināht, ka nabagi laudis ir lībds
schai deengi tik leelā tumšībā un mulkibā at-
stāhti! Mana sīrds raud ažinis, kad es uz scho
truhkumu un nelaimi skatos. Es nowehrschōs
beeschi fawrup un raudu noschehloðams un lībdsi
zeesdams. Kurſch lai nejustu noschehlošchanu,
kad winsch reds, ka zilivēla dahrgabs gara-dah-
wanas paleek glūšchi ne-aploptas un gars,
kas war tildauds mahzitees un faprast, nesina
pat par fawu raditaju išm neko.“ Luters
schehlojahs fawu latķismi iſdodot: „Noschehlo-
jams truhkums spēeda mani scho latķismi ieb
krītigu mahzību tik weenlahrſchi fastahdiht.
Mihlais Deews palībds! Bildauds bebdū eſmu
redsejis, ka laudis nesina neko no krītigas mah-

zibas, un ka dauds bāsniju māhžitaju neder par māhžitajiem."

Zik behrnu audsinaſchana bija toreis palaifta, zik noschelholjamā buhſchanā bija toreis basnizas un Kloſteri, to apleezina ſchee teizeeni: „War zilwelkus atraſt, kuri gluschi ahrigā wiſe Deewam kalpo, bet ſawam namam, pateefai Deewa kalpoſchanai, ihſtai behrnu audſinaſchanai, wini eet ſā neredſigee garam un dara tapat, ſā ſchihdi wezōs laikōs, kuri Deewa tempeli atſtahja un augſtās weetās upureja. Tizi man, tas ir daudſ wairak waſadſigs, ſā tu par behrnu audſinaſchann peenahzigi ruhpejees, neka tu gawe, leelu ſwaru leez uſ luhgſchanahm, vebz grehlu veedofchanas, ſwefchas baſnizas apmelle, jeb uſnemees daudſ apſolijumus iſpildiht. Wiſas tautas, pat ſchihdi ari, ruhpejabs par ſawu behrnu audſinaſchanu un mabzifchanu labaki, neka kristige. Dadeht tad ari baſniza un kristiga buhſchana ir tik ſlikta un noschelholjamā. Jo wiſs winu ſpehls un wara rodahs nahkamā pa-audſe un ta ſā behrnu ar winu dahrgahm gara bahwanahm atſtahj neruhpibā, ta kristiga baſniza lihdsinajahs yuku dahrſam, ſas pawaſarā ne-aplopts atſtahts. Tur peedſimſt katrā deenā behrni, un Deewam ſchel, neweena naw, ſas par jaunahs pa-audſes audſinaſchanu ruhpetos un uſ to ſlatitos. Wai lihds ſchai paſchai deenai ta naw bijuſe noschelholjamā buhſchana, ſā jauneklam waſadſeja diwdeſmit gadus un wehl ilgati mahzitees, ſai tik daudſ Latinu walodas cemahzitos, ſā waretu par preſteri tapt un luhgſchanas laſht. Un ſas tik tahli ir tizis, tas ir bijis laimigs! Ta mahte ir bijuſe laimiga, kura tahdu behrnu dſemdejuſe! Un tomehr wiſch ir par nemahſitu un ne-iſglihtotu zilwelku palizis wiſa muhſchā. Tahdi meiſteri un mahzitaji mums ir wiſur bijuſchi, kuri paſchi naw neko darijuſchi, wehl maſaki warejuſchi ziteem ſy labu un kreetnu mahzicht. Daschö ir diwdeſmit, pat tschetdeſmit gadus mahzijeſs un naw ne Latinu nedſ Wahzu walodas mahzejiſs. Par beſkaunigo, launo dſihwi un negehligu buhſchanu, ar ko dascha dahrga jauniba ir famaitata, es nemaf nerunaſchu. Mehs eſam deesgan ilgi tumſibā fmakufchi un famaitati bijuſchi, Deewam ſchel, mehs eſam ilgi Wahzu meschoni bijuſchi, bet nu reis fahkſim ari prahiu iſleetaht. Ta Luters teiza ſawā laikā.

Schee Lutera wahrdi leegina skaidri, zil to-
reis Wahzu tauta bija panihluse tà garigà fá
laizigà sinà, tadeht bija pats wehlakais laiks,
furà jchis leelais gars un fawas tautas pa-
keesiqs mibletajs-fahla strabdaht un zihntees.

Luters, kis jaunā laika gaismas un wissahrigas gara isglibitības zīmītajās un veens no visu pirmajeem un cewehrojamaleem paidago-geem peedījuma 10. Novembri 1483 Eislebenes pilsfētā. Wina wezaki bija weenkahrfschi lau-kiņi no kahdas sahdschas, Tibringu mesha tu-ruumā turp atmaksfchi. Pirmahs mahzibas Lu-ters dabuja Mansfeides skolā, Harju kalnu tu-winnā, kura wina wezaki bija aīsgahjuschi pee kālau rāktuves strahdaht, tadeht ka tas bija Wira tehva amats. Kad Martiņsch Luters bija pee wezakeem kreetnu dīshwes pamatu mah-žīees un skolā pirmahs mahzibas dabujis, tad winsch aīsgahja 1497. gadā uš Magdeburgas un nahlamajā gadā uš Eisenakes pilsfēhtas Va-tinu skolu, preefsch uniwersitetes fatafītees-1501. gadā winsch aīsgahja uš Erfurtes uni-wersteti, pēhž tehva wehlefschanabs likumu fina-schanu studeereht, bet atmeta to un eegahja 1505. gadā tureenas Augustinu muhku klosteri,

Kur wiensch svehtakstu sinaschanu mahzijahs un
basniztehwu rakstus pehiti. Wina kreetna istu-
reschanahs, rahma dsihwe, zentiga mahzischanahs
un wehrtgs gars greesa ordena preeskchneeka
Staupiha wehribu us fewi, debl kura
wehleschanahs un gahdaschanas wiensch tava
1508. gadā par Wittenbergas universitetes pro-
fessoru. Wittenberga bija ta weeta, kura wiensch
eesfahla fawu leelo pahrlaboschanas un atjauno-
schanas darbu un pilnigi nodibinaja, Witten-
berga bija ta weeta, kur sā leela wihra mee-
fas pehdīgā dusā guldinaja, kad wiensch bija
us fawu dsmiñenes pilsfehtu zelojot 1546. gadā
nomiris.

1517. gads bija tas īvarīgakais gads, kuraā Luters leelo tizibas atjaunošanas darbu cefahla un tāhdā wihsē kļauj zīnīshanas usnehma. Bet drīhs winam bija ja-atsībst, ka tizibas atjaunošana bes lausku skolahm newar kristītieem ihsī labumu nesī un ka atjaunota tiziba war tilkai tad svehtīga un auglīga bukt, kad ta uſ gara iſglītības pamateem dibinata. Tadehī winsch fahla skolu druwu ari kopt. No wina darbeem fchajā sīnā ir koti eewehrojams raksts: „Wahzu pilsfehtu pilsoneem un rahtskungeem.” Tas ir 1524. gadā raksts un zaur to teek pilsfehtu eedīshwotaji un rahtskungi usaizinati, lai lausku skolas dibina un tas ir wišpahrigs par lausku skolu pamata rakstu atfīstītās. Nahkamee teizeeni israhdihs mums leela reformatora brihwprahītu un dīslu leetas prāschau, tehwijas un zilwelku mihlestību un skolu labumu atsīneju. Luters faka: „Ta ir pateesa un leela leeta, jo pafausei un Kristum ir pēc ta leela daliba, ka mehs jaunajeem palīhīsam un tos mahzam. Ar to mums wifeem ir ari palīhīsets. Mihtī fungi,” Luters turpina, „kad pa gadu ir tik dauds jatehre preeskī walau, zēlu, tiltu, dambju un zītu tābdu eetaisu islaboju-meem, lai pilsfehtahm un laudīm buhtu mee-riga un laba dīshwe, kapebz tad newajabsetu preeskī jaunibas tik dauds tehreht, ka tai de-rigu wiħru par skolotaju tureht? Pilsfehtas laime un labklahīshanahs naw ar to ween pa-nahkta, ka tai ir dauds mantas fakrītas, gresni nami un stipri walni fabuhweti un dauds kara eerotschu istaifiti, bet ta ir kahdas pils- fehtas jeb draudses wiſu leelska laime, labklahīshanahs, wara un stiprumī, ka tai ir dauds mahzītu, sapratīgu un zeenījamu pilsorū; wini war bes tam ari mantu krāft un to peenahīgi isleetaht. Kad nu pilsfehtai zilwelku ir waja- dīgs un wiſur zaur to ir leelskais trublums un kawekti, ka derigu zilwelku truhīst, tad ne-wajaga wiſ gaidīht, kamehr tāhdi iſaug; tos newar ari no akīnīa iſzīst, nedī no koka iſ- greest; Deeweys pateesi nedara brihnumus, kad zilwelki war ar Deewe doteem ſpehkeem un pa-domeem iſlihīdsetes. Tadehī mums ir jastrahda, jauphlejabs un tehrini ja-uſnemahs, mums ir fāwi behrni ja-audīna un jamahza.”

Gibbi notifrons is Rigas.

(U seets f leb pej s.) 12. Junijā valkārā
kābds detektīv polīzijas cerēhdnis nehma išteatīt
J. A. dīshwokli, Artilerijas eelā Nr. 35. Schis
J. A. jaw bij pažīstams kā sagtu leetu uspir-
zejs un īlehpējs. Kratīschana nebij besselmiga.
Daschu zitu leetu starpā, kuru ihpažīuma tee-
fības J. A. newareja peerahdiht, arī atrada
kaschoku ar bebra apkakli, 150 rublu wehrtibā,
kas iſrahdiyahs pat nosagtu Pahrdangawā,
Swanu eelā Nr. 16. Behrmana pahrdotawā.
(Iſtrauzeta ble h d i b a.) Sestdeenas

wakarā ap pulksteni $\frac{1}{4}9$, masā parka tuvumā
lahds polizijas eerehdniš, garam eedams, pama-
nija 3 vihrus lopā stahvam: godigu semneeku,
schihdu un wehl weenu vihru, kura tautibu uš
weetas nespēhja nosaziht. Vehdejais lahudu leetu
tureja rokā, to rāhdidams semneelam un laikam
peebahwadams pirkst. Polizijas eerehdniš tuvo-
jotees, wišpirms schihds, un tad arī semneeks
laidahs projam, bet trefchajam godawihram, kas
nu israhdijabs par Voli, wajadseja eelastees
runā ar sinkahrigo polizijas fungu; jo tik ahtri
nespēhja paslehpīt fawu rāhdito leetu. Zaur
ſcho farunu panahza: is kreifas bilfchu ſefchas
ſudraba ſefchas pulksteni, kā teiza, pēc Zafchā
pirktu par 16 rbf., un pulkstenim lihdsigu ak-
meni, nešin kur pirktu, un wehlak finams wei-
klību un ſchiglumu, pahrmainot novirkto pul-
steni ar akmeni. Ja nu polizijas eerehdniš
ibstajā brihdi nebūhtu peenahzis flāht, tā iſtrau-
žedams nodomato blehdību, tad semneezinam weh-
lak deesgan buhtu bijis, to fuhtotees, kad lehta
pulkstena weetā buhtu novirzis dahrqo akmeni.

Sahdsiba. 14. Junijā pulksten 10 preeksch
pusdeenas schejeenas tirgotajam C. E. Grafsam
Bolderajas dselsszela stanzjā, leelā druhsimā, ißsaga
is fwahru keschas grahmatu ar 1060 rbt. skai-
drā naudā, 2 birschas bankas sibmehm (1400
rbt.), 3 welfellem us 800 rbt. un daschadeem
rekhineem. Dini strahdneek tani pat pehzus-
deenā Sinderu-eelā atrada scho keschas grah-
matu ar peederumu, istruhla tilai flaidras nau-
das. Domas greesahs us diweem schihdeem,
kuri tani pat deenā bij atbraukuschi no Odefas;
weens teikdams, ka gribot ismelleht derigalo wretu,
kur eerihlot schihdu teatri, otrs fazidams, ka
ja-eeprilot lorki waj zigorini preeksch Odefas.
Pee abeem atrastas leelakas sumas naudas (126
un 574 rbt.), un fewischki tahdas kreditbiletes,
kahdas nosagtas Grafsam. Zil tablu ißdofes,
scheem, ka leelaks, ißweizigajeem medineellem
veerahdiht padarito sahdsibu, wehl newar noßwehrt.

Chdeeni Lauschu Fehfi.

(Buhku-eele.)

Sesideenā: beesa-putra, slahba putra, wehtscha
galas supa un zepetis.

Swehtdeena: butona ar nubelehnt, jepetis
ar fateem salateem.

Wirmdeena: Frau supa, Hypolu kloppis.

Urdeena: wehrſcha gaſas ſupa ar gruhpehm.
zobatia ar ſaznabm.

Treschdienā: suna, ūlabba vatra, ūku vannina.

Zetortdeena: japa, rayaparta, jiruparanta.
Zetortdeena: jehra galas supa, koteletes.

Peefdeena: wehrſcha galas supa ar ma-

froneem, jehra zepetis.

Maudas-papibru žena.

Rīgā, 17. Jūnijā 1881.

P a p i h e i .	prafija.	malfaja.
Vusimperialis gabala	8,9	8,6
5 proz. bankbiletu 1. iislaib.	—	—
5 " " 4	95	94 ¹ / ₂
5 proz. infstipj. 5. aijn.	—	93
5 " prehmiiju biletēs 1. emif.	227	226 ¹ / ₂
5 " 2. "	220 ¹ / ₂	220
5 " Iosf. 1871. g. aijn.	—	137
Peterb. 5 proz. pilaf. oblig.	—	—
Kreewu sem frib. 5% lielu-sihm.	132 ¹ / ₂	132
Charlowas semfist. 6 proz. lielu-sihm.	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂
Walesand. bankas aij.	—	—
Rigas kom. bank. atz.	252	—
Leel. Kreew. dselfesj. atz.	272	—
Rig.-Din. dselfesj. atz.	151	—
Din.-Wit. dselfesj. atz.	—	—
Warsch.-Teresp. dselfesj. atz.	136 ¹ / ₂	—
Dreles-Wit. dselfesj. atz.	—	170 ¹ / ₂

Tirgus finas.

Saints bring with them saints.

Ur tigraschanu stabw kluſu.

Par schahwetahm aufahm mafaja jaure
mehrâ 90 lap. pudâ.

Par ſinu ſehſlahm mafſaja 166 Kap. pudā.

Lihfs 18. Junijam pei Rig. afnahl. 790 lug., afsg. 625 lug.

Vitbildaſchais redaktors Ernst Blaſeß.

